

Bittor Larruzea Aranbarri
Mendata, Bizkaia (1928-2024)

Aurkibidea

Biografia

1928. urtean sortu zen Solaburu baserrian, bere amaren jaiotetxean. Handik aitaren jaiotetxera joan ziren bizitzera, berak familia osatu zuen baserrira: Eleizaldeko Sargastera. Zazpi neba-arrebako familian bigarrena izan zenez, umetatik behar asko egitea tokatu zitzaion. Zazpi urtegar eskolan hasi eta Espainiako Gerra Zibila zela-eta, utzi egin behar izan zuen. Aita hiru urtez izan zuten Larrinagako kartzelan, beste hainbat mendatar bezala kartzela-zigorra betez. Garai hartan, bera egin zen etxekoen kargu, auzokoei asko zor diela ez du sekula ahaztu, laguntza asko izan baitzuten. 12 urterekin berriro ekin zien ikasketei eta 20 urtera arte aritu zen eskola partikularrera zein gau-eskoletara joanez. 33 urtegar, aita izan ostean, emaztea eta alaba txikia etxean utzita, 33 urtegar, Australiako Hegoaldeko Gales Berrira joan zen lanera, etorkizun hobe baten bila. Handik bueltan, Gernika-Lumoko Malta lantegian aritu zen erretiroa hartu zuen arte. Elkarriketa honetan, garai bateko Mendatari buruzko hainbat kontu kontatu zizkigun beraien etxeko gozotasunean.

Zintak

MDT-017

- **Proiektua:** Mendatako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data:** 2019-08-28
- **Iraupena:** 61 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

MDT-018

- **Proiektua:** Mendatako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data:** 2019-08-28
- **Iraupena:** 72 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Eskola gutxi

- **Erref:** MDT-017/002
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:02:06. **Bukatu:** 00:04:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Bederatzi urte zituela, aita kartzelara eraman zuten eta ez zuen eskolara joaterik izan. Ama bost umerekin geratu zen. Mallabiko maisuarekin ikasi zuen, Elizaldean.

2. Australiara lanera

- **Erref:** MDT-017/003
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:04:28. **Bukatu:** 00:06:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Kanpora lanera

Laburpena:

Ezkonduta eta hiru urtera, Australiara joan zen diru bila. Koinatuak zituen han; anaiak eraman zituen berarekin, eraikuntzako lanetan aritzera.

3. Zentral termikoa eraikitzeko lanetan, Australian

- **Erref:** MDT-017/004
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:06:43. **Bukatu:** 00:09:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Kanpora lanera

Laburpena:

Zentral termikoa eraikitze lanetan aritu zen Australian.

4. Itsasontziz Australiara

- **Erref:** MDT-017/006
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 00:10:56. **Bukatu:** 00:13:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Kanpora lanera

Laburpena:

Australiara itsasontziz joan zen, Italiatik abiatuta. Hogeita sei egun behar izan zituzten. Itzulera ere itsasontziz egin zuen.

5. Ordu asko lanean, Australian

- **Erref:** MDT-017/007
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:13:28. **Bukatu:** 00:15:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Ekonomia eta industria » Kanpora lanera

Laburpena:

Australian "kainaberetan" lan egitera asko joaten ziren. Eraikuntzan ondo irabazten zuten; ordu asko egiten zituzten lanean.

6. Australiatik gutunez

- **Erref:** MDT-017/009
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:17:09. **Bukatu:** 00:18:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Kanpora lanera
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:

Etxekoekin gutunez komunikatzen zen. Elizaldera deitu zuen behin telefonoz.

7. Euskaraz egitearren zigorra eskolan

- **Erref:** MDT-017/015
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:22:24. **Bukatu:** 00:24:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorak

Laburpena:

Gerra osteko eskolan, euskaraz egiten zuenari, fitxa bat ematen zioten eta hura eskuz esku pasatzen zuten. Zigorra jolas-ordu gabe geratzea izaten zen. Dotrina izaten zuten jolasaren orde.

8. Auzokoen laguntza handia

- **Erref:** MDT-017/016
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:24:00. **Bukatu:** 00:25:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Garia ebakitzeko eta artajorarako auzoak laguntzera etortzen ziren, baita aita kartzelan egon zenean ere. Batak besteari laguntzen zion.

9. Arangoiti uztargilea

- **Erref:** MDT-017/020
- **Iraupena:** 0:02:23. **Hasi:** 00:30:58. **Bukatu:** 00:33:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Artisauak

Laburpena:

Uztargilea Arangoiti Albizkoa izaten zen. Pagoarekin egiten zituen eta etxeetara joaten zen. Dena eskuz egiten zuen.

10. Gerra garaian aita kartzelan

- **Erref:** MDT-017/027
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:43:39. **Bukatu:** 00:45:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Gerra hasi zenean, Mungiara joan ziren familia guztia, behiak hartuta. Aitak ez zuen herrira itzultzerik nahi izan eta Iruñean harrapatu zuten. Handik pixka batera, epaiketa egin zioten eta sei urterako kartzela-zigorra ezarri zioten.

11. Txahalak errexisatuta

- **Erref:** MDT-017/028
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:45:45. **Bukatu:** 00:48:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Bilboko Larrinagan preso eduki zuten aita eta amak astero bisita egiten zion. Zorrak egin zituzten, txahalak errekiatu egiten zizkietelako, aita kartzelan zegoen bitartean. Aita-amen bizimodua gogorra izan zela dio.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-13

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com